

Åtta år med Ung ekonomi

– så inspirerar vi unga till en sund och hållbar privatekonomi

INNEHÅLL

- Sid. 4-5 FÖRORD**
Josefine Nygren Uppling, chef Group Public Affairs ger sin syn på Ung ekonomi.
- Sid. 6-7 VÄGEN FRAM TILL I DAG**
200 år av engagemang och åtta år med Ung ekonomi.
- Sid. 8-9 HELENA SKARIN, ansvarig för aktivering samhällsengagemang**
Föreläsningsproffset om att nå ut till fler.
- Sid. 10-13 PETER ALMROTH OCH ANNA SWALANDER, vd:ar i Sparbanksstiftelsen Nya respektive Alfa**
Berättar om att bygga varumärke.
- Sid. 14-17 INGRID ARONSSON, ambassadör för Ung ekonomi**
Om sitt brinnande intresse för att sprida kunskap.
- Sid. 18-19 KIM JONSSON, kommunikatör på Kronofogden**
31 749 unga finns i Kronofogdens register.
- Sid. 20-21 HELEN ÄNGMO, generaldirektör på Skolinspektionen**
Om att skolorna behöver mer stöttning.
- Sid. 22-25 CINA HANSSON, SO-lärare**
Tankarna hos eleverna.
- Sid. 26-27 MIKAEL BJÖRKNERT, chef Svensk bankverksamhet**
Vikten av att jobba tillsammans.
- Sid. 28-29 EWA ANDERSEN, vd Sparbankernas Riksförbund**
Folkbildning är sparbankernas viktigaste uppdrag.
- Sid. 30-31 PATRIK GUSTAFSSON, projektledare samhällsengagemang**
Om att anpassa innehållet efter publiken.
- Sid. 32-34 MARIE FUHR OHLSSON, kontorschef Swedbank i Kalmar**
Drivkraften att sprida kunskap och att göra det neutralt.

En bok om att göra skillnad

Vem lärde dig hur ekonomi funkar? De flesta minns kanske inte exakt. Du kanske hade turen att ha vuxna runt dig i vardagen som kunde hjälpa till, andra hade kanske en engagerad lärare i samhällskunskap. Jag själv lärde mig genom att börja sommarjobba hemma hos morfar, jag var nog inte mer än 10 år när jag fick mina första egentjänade slantar. Det var en härlig känsla av frihet. Men det gällde att räkna ut hur många glassar, glittriga pennor eller nya fotbollsstrumpor pengarna räckte till. Jag gjorde en budget utan att veta att det var en budget. Ville jag köpa något dyrare fick jag klippa gräset en extra gång och lägga pengarna på hög. Jag började spara. Det är erfarenheter jag har stor glädje av idag som vuxen, men det är långt ifrån alla som haft samma möjlighet. Att förstå vikten av ordning och reda i sin privatekonomi är något som är nödvändigt för alla för att skapa trygghet i livet. Ändå var det inte förrän 2011 som det blev ett obligatoriskt ämne i skolan, och därmed möjligt för just alla att lära sig. Det är där vi kommer in i bilden.

Utifrån den kunskap och erfarenhet medarbetarna på Swedbank och i sparbankerna har började vi erbjuda kostnadsfria föreläsningar till skolungdomar. Syftet var då, som nu, att öka kunskapsnivån och ge inspiration kring hur man, genom medvetna val, kan påverka sin ekonomi.

Från början togs utbildningen fram för gymnasiet men ganska snart visade det sig att efterfrågan var stor även hos yngre elever. Idag är Ung ekonomi ett nationellt koncept som aktiveras lokalt, runt om i hela landet. Även i Swedbanks tre baltiska hemmamarknader finns varianter. Initiativet har många positiva effekter. Ungas nyfikenhet och kunskap ökar, medarbetare blir stolta över att få missionera vår vision om att få människor att växa. Dessutom gör vi en samhällsinsats då ökad kunskap om privatekonomi gör att färre råkar illa ut ekonomiskt. Skriften du håller i din hand syftar dels till att visa vilken skillnad Ung ekonomi gjort för många under de första åtta åren. Vi

Dessutom gör vi en samhällsinsats då ökad kunskap om privatekonomi gör att färre råkar illa ut ekonomiskt.

har samlat röster från flera aktörer vars insatser betytt mycket. Men vi vill också ingjuta framtidstro och ge inspiration genom att dela vårt goda exempel med dig. När vi nu skalar upp initiativet gör vi det för att göra mer för ännu fler. Vårt mål är att alla unga vi träffar, oavsett uppväxt eller bakgrund, ska få samma förutsättningar att kunna skapa de liv de drömmer om.

Avslutningsvis – ett stort tack till alla inblandade för de första åtta åren; lärare, elever, beslutsfattare, samarbetspartners, kolleger - och inte minst Swedbanks ägarstiftelser för gott samarbete och för möjligheten att skala upp. Vi ser fram emot att fortsätta göra skillnad tillsammans!

Josefine Nygren Uppling,
Head of Group Public Affairs

Vägen fram till idag

Ung ekonomi är ett ganska färskt initiativ som ändå har hunnit växa sig stort och blivit populärt under sina åtta år. Men vårt samhällsengagemang har funnits med sedan starten för 200 år sedan.

1869

Stockholms sparbank börjar med en organiserad skolsparr verksamhet som snabbt får uppföljare hos andra spabanker.

1820

Den första sparbanken grundas

1926

Första numret av Lyckoslanten ges ut. Tidningen ville då, precis som idag, lära barn om pengar och sparande.

1958

Sparbanker går samman i årlig höstkampanj för att uppmuntra till sparande. Sparbanksveckan pågår till 1975.

2011

Privatekonomi blir ett nytt ämne i läroplanen. Ingår nu som en del av samhällskunskapen i gymnasiet.

2013

Sparbanksstiftelsen Alfa, Nya och Kronan går med i Ung ekonomi. Projektledare anställs i Östra regionen.

2012

Utbildningskonceptet Ung ekonomi startar. Skolor erbjuds föreläsningar om privatekonomi av bankens medarbetare. 343 föreläsningar hålls för totalt 9 000 elever.

2018

Ny sponsorstrategi i Swedbank gör att Ung ekonomi når ungdomar även via idrottsföreningar.

2015

Första nationella nätverksträffen arrangeras av Swedbank, Sparbankernas Riksförbund och Sparbanksstiftelserna. 150 Ung ekonomi-ambassadörer deltar

2014

Samarbete med Ung Företagsamhet i grundskolan startar upp i Skåne. Idag finns konceptet "Framtidskoll" på flera orter runtom i landet för att utbilda och inspirera högstadieelever till kloka val i livet.

2019

Ca 200 ambassadörer i Swedbank och sparbankerna ger totalt 2 283 föreläsningar för 63 600 ungdomar.

2020

Ny enhet inom Svensk Bankverksamhet bildas med stöd från Sparbanksstiftelserna. Målsättningen är att dubbelt så många ungdomar ska få ökade kunskaper i privatekonomi.

HELENA SKARIN, ANSVARIG FÖR AKTIVERING SAMHÄLLENGAGEMANG

”Vi gör skillnad”

Helena har föreläst så många gånger att hon inte ens minns sin första föreläsning. Nu har hon varit med och byggt upp en ny organisation som ska bidra till att ännu fler unga inspireras till en sund och hållbar privatekonomi.

Berätta om din första kontakt med Ung ekonomi.

Det är konstigt men jag kommer faktiskt inte ihåg min första föreläsning. Kanske var jag så nervös! Men jag fick hur som helst i uppdrag av min chef att ta mig an samhällsengagemangsfrågorna i Stockholm där föreläsningar såklart är en del. Även om jag säger ungefär samma saker gång på gång brukar jag alltid tänka ”Om jag kan få en i den här gruppen att inte hamna hos Kronofogden, då har vi alla vunnit på det”.

Varför tycker du att det är viktigt att vi som bank finns närvarande i skolorna?

Våra föreläsningar skapar bra forum för en nära dialog om något alla behöver kunna. Därför behöver vi finnas där barn och unga finns. Där är förstås skolan en naturlig del, men även i idrottssammanhang och andra samlingsplatser.

”
Om jag kan få en i den här gruppen att inte hamna hos Kronofogden, då har vi alla vunnit på det.”

Hur jobbar ditt nya team med Ung ekonomi? Hur är ni organiserade?

Vi har nu bildat en ny nationell organisation inom Svensk bankverksamhet genom ett samarbete med bankens ägarstiftelser Sparbanksstiftelserna och Group Public Affairs. Vårt fokus ligger på tre prioriterade initiativ inom samhällsengagemanget; Ung ekonomi, Digital ekonomi och samarbetet med Ung Företagsamhet.

Hur ser framtiden ut?

Coronakrisen 2020 gjorde att vi fick ställa om och bli digitala i snabbare takt än vi tänkt oss och framåt gäller att hitta en bra balans mellan digitala och fysiska föreläsningar. Vid sidan av det behöver vi se till att ännu fler ska känna till vårt arbete med samhällsengagemang. Det är något som definierar oss som bank, som finns i vårt DNA och som både gör våra kunder nöjda och oss anställda stolta. Vi gör skillnad och det ser vi fram emot att fortsätta göra!

Peter Almroth, vd Sparbanksstiftelsen Nya.

FOTO: KARL BERG

”Finns stora kunskapsluckor”

Sparbanksstiftelserna har som uppdrag att främja sparsamhet och verka för sparbanksidén, de gör de som aktiva ägare i Swedbank. Och där passar ju ett initiativ som Ung ekonomi perfekt in!

Anna Swalander, vd Sparbanksstiftelsen Alfa.
FOTO: MARIA LILLIESTRÖM

Hur skulle ni säga att stiftelsernas engagemang i Ung ekonomi ser ut?

- Vi har varit med i Ung ekonomi i princip sedan starten och ser det som ett väldigt bra och viktigt exempel på hur vi kan arbeta både med att främja sparsamhet och verka för sparbanksidén samtidigt som det gör Swedbank till en mer konkurrenskraftig bank på marknaden, svarar Peter.

Varför är Ung ekonomi viktigt?

- Ung ekonomi är ett väldigt viktigt verktyg för att så många ungdomar som möjligt ska få en bra privatekonomisk start. Både genom att undvika "fällor" och lära sig vad man kan göra och tänka på för att nå en sund ekonomi. Många undersökningar visar att det finns stora kunskapsluckor inom privatekonomi bland ungdomar och

att det är svårt för skolan att ge ungdomarna tillräcklig kunskap, även om det är en obligatorisk del av läroplanen, svarar Anna.

Har ni några speciella minnen att berätta om?

- Jag har så många fantastiska minnen gällande Ung ekonomi genom åren, berättar Peter. Ett är en föreläsning jag var med och lyssnade på i Örebro där läraren innan föreläsningen berättade för Ung ekonomi-ambassadören att just den här klassen var stökig

och att det var svårt för dem att sitta tyst och stilla. Det kändes helt underbart när den rutinerade ambassadören direkt tog kommandot över klassen och genomförde en lysande föreläsning där hela klassen var aktiv och engagerad och inte hade ett dugg svårt att sitta på sina platser.

Jag tror att mentometerknapparna också bidrar till ett

ökat engagemang under föreläsningarna. Under just den här föreläsning var även Sveriges Radio på plats och intervjuade både ambassadören och ungdomar, vilket hjälpte till att sätta Swedbank och initiativet på kartan.

Hur fick ni lära er om ekonomi när ni var små?

- När jag var liten lärde jag mig om ekonomi dels genom mina föräldrar men även genom att jag började sommarjobba väldigt tidigt

och fick upp ögonen för sparandets kraft och lyckan i att spara till något särskilt mål, berättar Peter.

- När jag var liten fick jag veckopeng som jag la i min spargris. Kommer ihåg att det började med en krona – det säger lite om min ålder nu! När jag ville köpa någon sak fick jag ta av mina sparade pengar. Det här följde mig

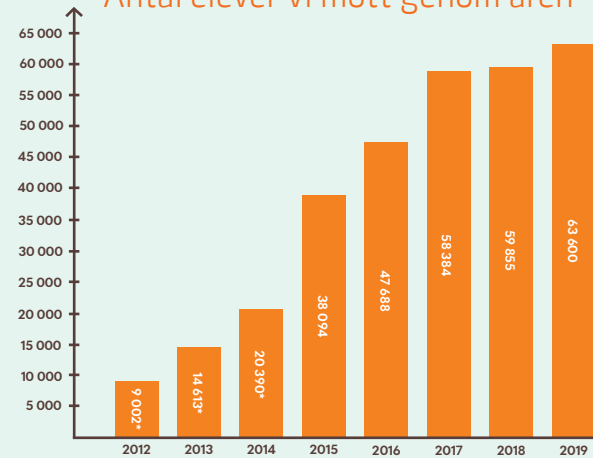
Jag önskar, hoppas och tror att sparbanksstiftelserna genom ökad samverkan med banken kan utveckla konceptet ännu mer så att vi får chansen att träffa ännu fler ungdomar och ge dem verktyg för deras privatekonomi

upp i åldern och ju äldre jag blev desto mer ansvar fick jag genom att ta hand om barnbidrag och sedan studiebidrag. Jag fick på så sätt lära mig att spara först och köpa sedan. Glömmer aldrig när jag kunde köpa en stereo för mina egna sparpengar när jag var 11-12 år – vilken lycka! Den känslan har jag burit med mig och den har varit en drivkraft i beteendet att spara först och köpa sedan, berättar Anna.

Vad har ni för önsknings inför framtiden?

- Jag önskar, hoppas och tror att sparbanksstiftelserna genom ökad samverkan med banken kan utveckla konceptet ännu mer så att vi får chansen att träffa ännu fler ungdomar och ge dem verktyg för deras privatekonomi. Jag önskar också att banken kan nå ut med allt gott man gör inom samhällsengagemang på ett ännu tydligare sätt för att på så sätt ta tillvara på det som verkligen skiljer Swedbank och sparbankerna från andra aktörer och på så sätt bygga förtroende och varumärke, säger Peter.

Antal elever vi mött genom åren

*Sparbanker ej medräknade

200

är antalet Ung ekonomi-ambassadörer som finns i Swedbank och Sparbankerna.

Ingrid Aronsson jobbar på Sparbanken Sjuhärad och är ambassadör för Ung ekonomi & Digital ekonomi. Det är hon som sköter kontakten med alla skolor runtom i Sjuhäradsbygden och planerar föreläsningar. Och hon är själv ute på skolorna och föreläser.

FOTO: STEFAN KETURI

INGRID ARONSSON, UNG EKONOMI-AMBASSADÖR SPARBANKEN SJUHÄRAD

”Underbart sätt att inspirera”

Att Ingrid brinner för att sprida kunskap om ekonomi råder det inga tvivel om. Utöver sitt engagemang i Ung ekonomi arbetar hon även med Ung Företagsamhet, ett initiativ som låter gymnasieelever testa att starta och driva företag.

Berätta om din första kontakt med Ung ekonomi

När arbetet med Ung ekonomi skulle påbörjas på Sparbanken Sjuhärad utannonserades en tjänst som ambassadör för initiativet. Jag var redan engagerad sedan min tidigare roll på företagskontoret och brann lite extra för att lära unga om pengar. Jag sökte – och fick det!

Vad tycker du är det bästa med initiativet?

Det arbetet som Sparbankerna och Swedbank gör kring Ung ekonomi är helt fantastiskt och jag är oerhört stolt över att få möjligheten att vara en del av arbetet. Det är så bra att detta är en del av vårt samhällsengagemang

och att vi tar ett samhällsansvar tillsammans genom att föreläsa runtom i landet för barn och ungdomar. Det är ett underbart sätt att inspirera dem och skapa medvetenhet till en hållbar och sund vardagsekonomi.

Vad är det viktigaste med initiativet?

Att vi får möjligheten att träffa alla dessa elever och att inspirera så att de kan ta makten över sin ekonomi redan i tidig ålder. Och att vi ger dem de bästa förutsättningarna till en hållbar privatekonomi genom hela livet – oavsett vad de har för stöd hemifrån eller i bagaget sedan innan. Här i Sjuhärad får vi även höra att lärarna ser det som

FOTO: STEFAN KETURI

ett komplement till deras undervisning. Sen bidrar ju Ung ekonomi till den viktiga samverkan mellan skola och näringsliv vilket blir lite av en "win-win-situation" för båda parter.

Vad kan bli bättre?

Jag tror även att vi ska satsa mer på att börja i ännu tidigare åldrar med Ung ekonomi, redan i låg- och mellanstadiet, för att öka förståelsen för värdet av pengar i dagens digitala samhälle.

Har du något speciellt minne att berätta om?

Jag har många härliga minnen då det blir mycket skratt tillsammans med eleverna med tanke på alla frågor och spontana kommentarer de kommer med. När jag en gång under en bensträckare fick klasserna att flossa och inte anses som "crinch" (jag har lärt mig att det betyder "pinsam") är ett minne jag aldrig glömmer! Sen måste jag nämna ett besök vi fick av en skola där högstadieläverna hade haft prov i private-

konomi innan de lyssnade på föreläsningen. De elever som inte hade klarat provet hade efter att de medverkat på föreläsningen blivit godkända vilket kändes extra bra i hjärtat samt att det är ett kvitto på att Ung ekonomi verkligen gör skillnad!

Alla barn och ungdomar har inte möjlighet att få hjälp och stöttning hemifrån. Därför är det så viktigt att redan i tidig ålder nå ut med Ung ekonomi runtom i landet.

Hur fick du själv lära dig om ekonomi?

Ekonomiska begrepp och övergripande ekonomiska kunskaper lärde jag mig till största del i skolan, men när det kommer till det vardagliga: hur jag skulle sköta min privatekonomi, hur man betalar en räkning och vad som händer om man inte gör det, vikten av sparande och så vidare har jag med mig hemifrån. Jag minns att jag själv, med uppmuntran hemifrån, bokade in en rådgivning på banken när jag fyllde 18 år för att lära mig hur jag skulle tänka och för att inte bara slösa bort pengarna jag arbetat och tjänat ihop själv.

Finns det något du önskar för framtiden?

Alla barn och ungdomar har inte möjlighet att få hjälp och stöttning hemifrån. Därför är det så viktigt att redan i tidig ålder nå ut med Ung ekonomi runtom i landet. Det samarbetet och förtroende vi har fått av skolorna här i Sjuhäradsbygden ska vi förvalta långsiktigt för att alla elever ska få ta del av Ung ekonomi och jag hoppas det fortsätter så att det blir en naturlig del av skolan i framtiden.

KIM JONSSON, KOMMUNIKATÖR KRONOFOGDEN

”31 749 unga i vårt register”

Till Kronofogden kommer ärenden kring betalningar som inte har gjorts. Kim arbetar som kommunikatör på myndigheten och är väl insatt i verksamheten och hur lätt det är för människor att hamna i ekonomisk knipa.

Varför hamnar man i ekonomiska bekymmer?

Orsakerna till att människor tappar kontrollen över sin ekonomi kan vara flera. Ofta beror det på att livet förändras oväntat eller drastiskt, exempelvis en skilsmässa, arbetslöshet eller sjukdom. Det kan också handla om en kombination av okunskap, grupptrösk av att köpa och konsumera produkter och att man saknar ekonomiskt självförtroende.

Hur unga är de yngsta som hamnar hos er?

Det finns ingen nedre ålder för när en person kan bli restförd hos Kronofogden.

Det finns ungefär 600 omyndiga i vårt register och cirka 31 749 personer i åldersgruppen 18-25 år.

Vad tycker ni är det viktigaste att unga känner till om ekonomi?

När man blir myndig får man helt nya möjligheter att sköta sin egen ekonomi. Man kan ta lån, skaffa abonnemang och många kommer snart att flytta hemifrån, med allt vad det innebär. Utan tillräckliga kunskaper om privatekonomi riskerar många unga att skuldsätta sig för lång tid framöver och därför tycker vi att det är viktigt att ha grundläggande kunskaper i privatekonomi. Det kan

handla om något så "enkelt" som att om man inte kan betala en räkning så är det bästa man kan göra att kontakta den man är skyldig pengar och föreslå en avbetalningsplan - inte ta ett sms-lån för att lösa saken här och nu.

Hur viktigt är förebyggande arbete?

Vi tycker att det är mycket viktigt att arbeta förebyggande och försöker därför hjälpa människor att göra rätt från början, så att de inte hamnar hos oss. Alla vinner på ett samhälle med färre personer som har betalningsproblem.

Vi jobbar förebyggande på flera olika sätt och nu satsar vi på en webbuttbildning som vänder sig till personer som möter människor som har, eller riskerar att få, ekonomiska problem. Utbildningen kommer bland annat innehålla information om hur man kan stötta någon som har ekonomiska bekymmer. För vi önskar ju faktiskt att vi inte skulle behövas alls!

HELEN ÄNGMO, GENERALDIREKTÖR SKOLINSPEKTIONEN

”En viktig fråga i framtiden”

Läroplanen har gått ifrån att innehålla ”Hemkunskap”, med mest fokus på matlagning, till att under ämnet ”Hem- och konsumentkunskap” även utbilda inom ekonomi. Men även om skolan gör sitt bästa för att rusta unga med kunskap om privatekonomi så ser Helen att det finns mycket kvar att önska.

Hur ser ni på utbildningen inom privatekonomi?

Numera kallas ju det som förr bara hette ”hemkunskap” för ”hem- och konsumentkunskap” vilket ska inkludera både insikter du bör ha som konsument och kunskaper om privatekonomi. Det handlar om allt ifrån hur man betalar räkningar, skulder, hur man sparar och hur internetlån fungerar. Men en utredning vi just gjorde visar att det finns mycket kvar när det gäller att utveckla ämnet. Det kan bero dels på att traditioner sitter kvar och det fortfarande handlar mer om hur man sköter hemmet än

ekonomin, men också på att det saknas behöriga lärare. Idag är ekonomi mer komplext och ställer krav på utveckling av undervisningen.

Vem lärde dig om pengar?

Det var ju lite i skolan, på hemkunskapen och samhällskunskapen. Vill minnas något om Spara och Slösa från en overhead. Sen hade man ju spargris hemma och fick sin stämpel i bankboken.

Vad tror du att ett initiativ som Ung ekonomi kan tillföra?

Skolan är central. Jag är inte helt insatt i alla delar av Ung ekonomi, men jag kan konstatera att det är positivt att de som möter unga och pratar ekonomi stöttar och lyfter vikten av att ta eget ansvar. Jag tror också det är bra med konkreta exempel för att visa ungdomar hur de kan tänka.

Vad skulle du vilja se i framtiden?

Att det skulle finnas mer kompetensutveckling för lärare att ta del av och få stöd. Det vore också fint att se mer om ekonomi och miljö – hur konsumerar man hållbart? Det blir nog en viktig fråga i framtiden. Och slutligen: mer fokus på jämställdhet! Det är fortfarande så att vissa traditionella könsroller kan synas inom hem- och konsumentkunskapen. Jag tror det är viktigt att redan i skolan ge kunskaper som kan bryta traditionella könsroller även när det gäller privatekonomi. Det är viktigt att alla unga får insikter i vikten av eget ansvarstagande för ekonomi.

CINA HANSSON, SO-LÄRARE SÖDRA SKOLAN KALMAR

”En hjälp på många sätt”

I sitt jobb som SO-lärare har Cina inte bara nära kontakt med eleverna – hon har bra insikt i vad de behöver veta om ekonomi. Hon tycker att det är viktigt att tidigt ge unga en nyanserad bild av privatekonomi, med allt vad det innebär.

Idag ser Cina Hansson en risk i att många unga lockas av att enkelt tjäna snabba pengar. Många unga lägger mycket tid på att följa influencers på exempelvis Instagram, och där kan de få en bild av att man inte behöver utbilda sig eller anstränga sig för att kunna betala hyran och köpa mat.

Hur kom du först i kontakt med Ung ekonomi?

För många år sedan blev vi kontaktade av några som åkte runt bland skolorna i länet och vi bokade in ett besök hos våra årskurs 9-elever. Det var så bra att vi bestämde oss för att ta med det som ett fast inslag i utbildningen.

Vad är det bästa med initiativet?

Att vi får in externa kontakter som berättar vad som är viktigt när det gäller ekonomi och ungas framtid. Lärare och föräldrar kanske berättar samma saker som representanterna för Ung ekonomi gör, men det landar lite bättre om det kommer från någon annan. Det får en annan tyngd och blir mer på riktigt. Framför allt när de kan få höra om verkliga exempel på hur illa det kan gå om man inte betalar sina räkningar i tid eller läser villkoren noga för ”snabblån”.

Hur går snacket bland eleverna?

De uppskattar besöken och har ofta många funderingar

I sponsorsamarbetet vi sedan länge har med Swedbank ingår också utbildning i privatekonomi för unga på våra Utvecklingsläger i Halmstad.

Vi på svenska fotbollsförbundet märker hur uppskattat det är, och det är tydligt vilken viktig samhällsinsats vi gör tillsammans.

Håkan Sjöstrand,
Generalsekreterare
Svenska Fotbollförbundet

“Jag tyckte att föreläsaren var jättebra! Det var intressant för nu vill jag spara jättemycket”.

/Elev

under besöket, men frågor väcks också efteråt som vi kan fundera på tillsammans under kommande lektioner. Vi har ofta ett arbetsområde om just samhällsekonomi igång samtidigt, så förståelsen hos eleverna brukar vara stor vilket gör besöket ännu mer intressant för dem.

Varför är privatekonomi så viktigt?

Det är ju något som alla möter i livet, vare sig vi vill eller inte.

Vilka utmaningar har unga med ekonomi, inkomster och utgifter?

Svår fråga... Kanske att förstå hur dyrt allting är och att det blir väldigt stora summor i längden om man köper mycket kläder, mat och godis. Med dagens influencers som visar coola, ofta dyra märkeskläder/skor, som barnen sen vill ha, är det lätt att tro att det är något som alla ska ha råd med.

Många ungdomar säger också att de lägger en stor del av sina fickpengar på mat och godis. Det är lätt att det springer iväg och blir många sådana besök i månaden -

och att pengarna helt enkelt inte räcker. Då är det många som får hjälp av sina föräldrar med ett snabbt "swish". Tekniska utvecklingen är fantastisk, men den möjligheten gör kanske också att det blir lättare för föräldrar att fylla på barnens konto när det behövs. Frågan är om detta gör att ungdomarna får svårare att hushålla med sina egna resurser? Samtidigt är det en hjälp på många sätt, så kanske behövs en utbildning till föräldrar i frågor som hjälper dem att hjälpa sina barn i privatekonomi.

En annan sak som eleverna ofta nämner är all reklam om "sms-lån" eller liknande som de ser. Det är därför extra viktigt att de får kunskaper om att "det som ser för bra ut för att vara sant, oftast är det..."

Har du några fler önskningar som vi skulle kunna uppfylla?

Det skulle vara om Ung ekonomi kan utökas till att även innefatta en föreläsning med föräldrarna till de elever som ni träffat under dagen, nu med temat "Så pratar du om hållbar ekonomi med din tonåring".

Ung Företagsamhet och Swedbank och Sparbankerna samarbetar framgångsrikt regionalt och lokalt inom ekonomisk förståelse och entreprenörskap

Cecilia Nykvist,
vd Ung Företagsamhet

89

procent av ungdomar i åldern 15-18 får regelbunden månadspeng eller hela/delar av barn-/studiebidraget. 41 procent får pengar vid behov.

Källa: Swedbank. Undersökning med totalt 3 086 respondenter, februari 2020. Frågan om månadspeng är en flervalsfråga

Otroligt intressant med all information och fakta. Lite skrämmande hur mycket pengar som kan slösas på att t.ex. köpa typ 3 tuggummipaket i veckan!
/Elev

MIKAEL BJÖRKNERT, CHEF SVENK BANKVERKSAMHET I SWEDBANK

”Nu satsar vi tillsammans”

Mikael fick, som så många andra, lära sig om pengar med Spara & Slösa och har i sin karriär fortsatt bana väg för att så många som möjligt ska få en sund och hållbar ekonomi.

Vilken nytta tycker du att Ung ekonomi gör i samhället och för banken?

Initiativet har många styrkor. Det är ett sätt att fortsätta visa vilka Swedbank är, att vi går framåt nu liksom vi gick framåt då. Vi startade som ett samhällsengagemang som blev en bank för 200 år sedan eftersom vanliga människor behövde kunna spara och låna till rimliga villkor, även idag vill vi finnas för de många människorna.

Initiativet är också ett sätt att göra medarbetarna i banken stolta och motiverade. De är med och stärker förtroendet för banken genom att öka kunskapen hos unga kring privatekonomi – något som både de unga och deras föräldrar

uppskattar. Sist men inte minst är det viktigt som samhällsinsats. Att vi bidrar till att unga slipper hamna i ekonomiska svårigheter och istället i större utsträckning kan leva de liv de drömmer om är något jag är stolt över.

Hur viktigt är samarbetet med stiftelserna och sparbankerna när det kommer till Swedbanks samhällsengagemang i stort?

Det betyder mycket! Tack vare samarbetet med sparbankerna kan vi till exempel erbjuda Ung ekonomi-föreläsningar över i princip hela landet, från Haparanda till Ystad. Stiftelserna är våra aktieägare och använder sin aktieutdelning till bland annat initiativ som främjar sparande och en hållbar

ekonomi. Tack vare stiftelsernas engagemang har vi idag flera heltidsanställda regionala samhällsprojektledare som agerar dragloek och stöttar Swedbanks lokala kontor i hela landet. Samarbetet betyder förstås också att arbetet blir effektivare och vi kan byta erfarenheter med varandra. Vi värnar också om vår gemensamma historia och sparbanksidén tillsammans, det är en styrka i relation till våra konkurrenter.

Vad är visionen för Ung ekonomi och Swedbanks samhällsengagemang?

Nu satsar vi tillsammans med ägarstiftelserna ännu mer för att nå ut till fler. Varje ung person som undgår att exempelvis ta ett sms-lån de inte kan betala tillbaka är en vinst för samhället men också för oss. Målet är att dubbla antal elever från nuvarande nivå. Ett nytt team har skapats i banken som i dagsläget består av sju personer som jobbar heltid med att aktivera samhällsengagemanget. De ska förstås fortsätta resa runt i skolor men också jobba med att utveckla konceptet, hitta nya kanaler, och se vad vi kan komplettera med digitalt och på annat sätt för att nå ut till ungdomar och rusta dem med privatekonomisk kunskap. Visionen går i linje med hela Swedbanks vision - vi ska få människor och samhällen att växa.

EWA ANDERSEN, VD SPARBANKERNAS RIKSFÖRBUND

”Fantastisk chans att påverka”

Ewa är vd på Sparbankernas Riksförbund, som är en branschorganisation för 58 sparbanker runt om i landet. Hon lärde sig som 7-åring om pengar på det mest effektiva sättet: hon startade en egen liten butik. Hon har sedan vikt sitt liv åt att arbeta för att så många som möjligt ska få en sund och hållbar ekonomi.

Vad betyder Ung ekonomi för sparbankerna?

Utbildning har varit en grundpelare i vår verksamhet sedan sparbanksidén kom till Sverige för 200 år sedan och vi utbildar både kunder och icke-kunder. Det handlar om att ta sitt ansvar och hjälpa till med det man kan. Swedbank bildades ju utifrån sparbankerna, så det har varit ett självklart samarbete.

Vad är styrkan med Ung ekonomi?

Jag ser två saker. Dels att vi levandegör ekonomi på ett sätt så att det blir lätt att förstå på riktigt. Det finns oändligt

många kalkyler att fylla i för att få svar, men att verkligen förstå ekonomi på riktigt är en helt annan sak. Det gäller att göra det konkret utifrån vilka man pratar med och unga är en otroligt viktig målgrupp! Där har vi faktiskt chans att påverka hela livets ekonomi.

Sedan är det förstås att vi kan det här, som en del av vårt dagliga jobb. Vi har koll på nya utmaningar, som till exempel med sms-lån och ökade frestelser att spela och shoppa, som våra kunder kan lockas till. Vi tillsammans med skolan lär ut, men för lärarna är det en utmaning. På lärarhög-

skolan ingår inte att lära ut om ekonomi så det blir förstås svårt för många lärare som nu har det på sitt bord i och med läroplanen. Men kunskap om ekonomi är det inte bara vi som ger, det är en gemensam insats från föräldrar, skola och samhälle.

Hur lärde du dig om pengar?

Jag startade en egen butik! När jag var sju öppnade jag en liten filial till en större butik kan man säga. Pappa hjälpte mig att bygga en disk och det var mycket tomma förpackningar, men ett och annat kunde man faktiskt köpa. Jag vet att jag bakade saker, till exempel, och fick då räkna ut vad ingredienserna kostade och vad jag skulle behöva ta betalt för att det skulle löna sig. Det var mycket lärorikt!

Har du något särskilt minne?

Ja, jag föreläste för en högstadielklass om fondsparande för säkert 25 år sen nu. Sedan kom en av eleverna in på kontoret med mamma och pappa och ville börja spara. Det har gått väldigt bra för honom och han har gjort sig en ordentlig förmögenhet och idag när jag träffar honom på stan kan han säga "det var du som lärde mig!". Sånt blir man otroligt varm i hjärtat av!

PATRIK GUSTAFSSON, PROJEKTLEDARE SAMHÄLLENGAGEMANG SWEDBANK

”Kunskapen är för låg hos unga”

Patrik lärde sig om pengar den hårda vägen när han placerade de pengar hans föräldrar hade sparat till honom i för kortsiktiga investeringar och förlorade alltihop. En dyrköpt läxa som gav honom intresset för ekonomi. Idag brinner han för att lära unga att ta en mer långsiktig väg.

Vilken var din första kontakt med Ung ekonomi?

Jag jobbade på Private Banking och fick chans att följa med en kollega som skulle föreläsa för en klass. Jag var först bara nyfiken på att se vad han gjorde, men blev otroligt taggad när jag såg hur klassen lyssnade och interagerade. Jag tyckte det var så kul och viktigt att när min nuvarande tjänst dök upp var jag tvungen att ta chansen. Jag sökte och här sitter jag nu!

Vad är det bästa med initiativet?

Det finns ett jättestort behov av kunskap hos eleverna och vi kan tillföra ett perspektiv som lärarna av naturliga

skäl inte kan och där fyller vi en enormt viktig lucka. Kunskapen är för låg hos unga för vad man behöver känna till idag. Mycket är ju som det alltid har varit, som att det är viktigt att spara och inte låna för att spendera, det är ju grundprinciper som alltid kommer att vara sanna. Men mycket är också nytt, som att det finns snabblåna att ta och att det generellt kostar mer att leva nu.

Hur gör du för att få unga att greppa något som kanske kan kännas lite långt borta?

Jag brukar ta ett räkneexempel. Om du vill köpa lägenhet i Linköping om 10 år för, säg 2 miljoner, så måste

du ha 300 000 till en kontantinsats. Det innebär ett sparande på 2500 kronor i månaden. Det är en utmaning att tänka på att spara idag för något som händer om 10 år och få ha ju möjligheten att lägga undan så mycket pengar – men det ger perspektiv på hur lång tid det tar att spara och blir en aha-upplevelse för många.

Hur kan Ung ekonomi bli ännu bättre?

Vi borde föreläsa för yngre. Niorna är ofta lite coola och tycker det är pinsamt att fråga saker, medan årskurs 6 är supernyfikna och absolut mottagliga för den här sortens kunskap.

Har du något härligt minne att bjuda på?

Ja, en grej jag aldrig glömmer är när jag hade föreläst för en gymnasie-etta och det kom fram två tjejer efteråt. Det var den ena av dem som ville ställa en fråga. "Är det för tidigt att börja pensionsspara?" frågade hon. Hon hade redan börjat spara 50 kronor i månaden, 16 år gammal. Jag blev helt varm i hjärtat! Jag har på känn att det kommer att gå bra för henne, men man ska ju förstås inte glömma att ha kul också.

MARIE FUHR OHLSSON, KONTORSCHEF I KALMAR

”Det här är så bra och viktigt”

Marie brinner för ungas ekonomi, kanske för att hon själv fick ta ansvar för sin egen ekonomi redan i tidig ålder. Morföräldrarna drev företag vilket också gav henne insyn i hur pengar fungerar. Idag arbetar hon aktivt med att skicka kunskapen vidare till ytterligare en generation.

Hur fungerar arbetet med Ung ekonomi i praktiken?

Det fungerar väldigt bra, vilket jag tror är tack vare att vi under några år haft en projektledare som haft som ansvar att hålla ihop vårt samhällsengagemang i stort och Ung ekonomi i synnerhet. Projektledaren har strukturerat och planerat upp föreläsningarna och har haft kontakt med skolor och lärare för att boka in oss. Sedan när vi haft själva föreläsningen har våra medarbetare (Ung ekonomi-ambassadörer), varit med och föreläst. Vi har även under

2018 och 2019 haft samföreläsningar tillsammans med Ung Företagsamhet och Arbetsförmedlingen, som vi har kallat "Framtidskoll". Det har varit väldigt uppskattat av såväl lärare som elever, särskilt vårt pass, enligt utvärderingarna vilket självklart gör mig stolt.

Vi har också haft fler föreläsningar 2019 än tidigare, både till föreningslivet och ungdomar i olika föreningar, som vi är samarbetspartner till.

Hur skulle du berätta om Ung ekonomi för någon du sitter bredvid på en middag?

Jag skulle med stolthet berätta om hur Swedbank och sparbankerna tar vårt samhällsansvar och engagerar oss genom att erbjuda skolorna, en föreläsning kring ekonomi för ungdomar. Sedan skulle jag berätta lite kring hur upplägget på föreläsningarna är, även berätta att det inte är "Swedbankifierat" utan helt neutralt.

”Det är fantastiskt att få känna att det vi försöker förmedla går hem.

Till sist skulle jag berätta varför vi gör det, att vi tycker det är viktigt att tidigt få en bra bild av vad saker och ting kostar, vilka fällor man kan undvika samt vikten av att börja spara till saker som man drömmer om. Det här ligger mig så varmt om hjärtat att jag skulle vilja få med allt!

Hur bidrar Ung ekonomi till samhället - och till affären?

Jag tror att både våra befintliga men även ickekunder, känner av vårt engagemang och märker att vi gör skillnad vilket skapar en bra känsla där man vill vara kund och/eller göra fler affärer med oss. Men det gäller att vi fortsätter och kanske blir ännu bättre på att berätta om det.

Har du något speciellt minne att berätta om?

Jag var själv med som en av två föreläsare för ett gäng med innebandytjejer i 15-19 år åldern. På frågan vad de gör i slutet av månaden om pengarna är slut svarade en av dem "Då ringer jag mamma", som om det var det mest självklara i världen. Men när föreläsningen var slut kom hon fram till oss och sa "Nu förstår jag att jag inte kan hålla på som jag gör utan jag måste börja tänka på ett annat sätt." Det är fantastiskt att få känna att det vi försöker förmedla går hem.

Vad önskar du för framtiden?

Jag önskar att vi fortsätter utveckla konceptet. Och sen skulle jag vilja att vi sprider och marknadsför vårt samhällsengagemang bättre, både centralt och lokalt. Det här är så bra och viktigt att alla borde få veta att det finns.

83%

av eleverna tycker det
behövs mer privat-
ekonomisk utbildning
i skolan.

Svaret bygger på Swedbanks enkät till elever som tagit del av Ung ekonomi-föreläsning under perioden 2018-2020

Föreläsningen var bra och jag vet inte så mycket om ekonomi så de var skönt o höra hur allt står till.

/Elev

Utgiven av: Swedbank AB med bidrag från SparbanksAkademin
Skribent: Embla Sue Panova
Fotografer: Karl Berg, Stefan Keturi, Maria Lillieström, Ateljé Olsson, Emma Skogmalm & Filip Leo
Tryck: BrandFactory

”Syftet med Ung ekonomi är att lära unga att privatekonomi varken är svårt eller krångligt, men att man måste ha koll. Har man koll kan man påverka sin ekonomi, göra smarta val och förhoppningsvis kunna leva det liv man drömmer om.”

**/Arturo Arques,
Swedbank och Sparbankernas privatekonom**

